

Strukturalizm a realizm obiektowy – rzeczywisty spór?

Krzysztof Wójtowicz

Zakład Logiki, Instytut Filozofii UW

Pojęcie struktury przenika całą matematykę. Mówimy o strukturach geometrycznych, topologicznych, różniczkowych, algebraicznych, probabilistycznych *etc.*, mówimy o strukturze zbioru rozwiązań danego równania, mówimy o strukturalnych cechach teorii *etc.* Choć więc pojęcie struktury nie zdefiniowane formalnie, to posługujemy się nim w matematyce bardzo często. Pojęcie to pojawia się oczywiście również w dyskusjach ontologicznych dotyczących matematyki, stając się centralnym pojęciem nurtu strukturalistycznego, (który w ostatnich latach zyskuje coraz większą popularność).

W sporze ontologicznym dotyczącym natury matematyki można – w ramach obozu realistycznego – wskazać dwa podstawowe stanowiska: realizm obiektowy i strukturalizm. Mówiąc w pewnym uproszczeniu, w myśl pierwszego z nich obiekty matematyczne mają pewnego typu wewnętrzne, immanentne cechy. W myśl stanowiska strukturalistycznego obiekty matematyczne są miejscami w strukturach, i nabywają swojej tożsamości niejako poprzez te struktury. Istnieje wiele wersji stanowiska strukturalistycznego, różnie odpowiadających na pytania o relacje między strukturami i „tkwiącymi” w nich obiektami, i różnie rozwiązujące problem ontologicznej pierwotności.

Celem referatu jest przedstawienie podstawowych założeń stanowiska strukturalistycznego i podstawowych jego wersji. Analizie poddam również różnice między stanowiskiem strukturalizmu i realizmu obiektowego i to, jakie słabości sobie nawzajem przypisują. Stawiam również tezę, że spór między realizmem obiektowym a strukturalizmem jest sporem – do pewnego stopnia – pozornym, i w obu tych koncepcjach można wskazać odpowiadające sobie kategorie pojęciowe. A zatem, mówiąc swobodnie, można dokonać wzajemnych tłumaczeń podstawowych tez tych stanowisk.